

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، الق
آیلغی (۳۵) غروشدر .

ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷)، الق
آیلغی (۹) قرانقدور .

اداره خانه

باب عالی اجاده سنده دائره مخصوصه

اضطادات

آبونه بدلی پشندور .

§

مملکه موافق آثار مع الممتوئیه قبول
اولنور . درج ابدله من یازیلر احاه
اولونماز .

اضطادات

رساله مزودن آلدیغی کو - قریمک شرطیه
بتون یازیلر هر هانکی بر غزنه طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوتاقلی
اولمسی و آبونه صره نومردوسی محتوی
بولومسی لازمدور .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرسلیرینک فرانسزجه ده یارلمسی دجا
اولنور .

§

پاره کوئدرلدیکی، ان نه یه د ژاولدیغنک
واضعا بیلدیلمسی دجا اولنور .

۱۳۳۰

آتشکده خدمه‌های نفس‌لیله آتشک سوخته‌سینه سپیت ویرمه‌مک ایچون نقاب‌سز آتش مقدسه تقرب ایده‌مزلردی .

فرس‌لرک عبادتی شمسک طلوع ، زوال وغروب‌بنده اولمق اوزره اوج وقته منحصر ایدی . بریسی اعتدال ربیعی و دیگرى اعتدال خریفی اناسنده اولمق اوزره ایکی بایرام‌لری واردی . برنجیسه (نوروز) ایکنجیسه‌ده (مهرجان) نامنی ویریلردی .

زردشت ، مالک عشر و زکاتک ویرلسنی و حیوانات مضره‌نک اتلافی توصیه ایتش اولدیغندن محوسیلر ، بوکا پک زیاده رعایت ایدرلردی .

قدیم فرس‌لرجه ارکک قارداش قیز قرداشیله ، بابا کندی قزیله واولاد آناسیله ازدواج ایده‌بیلردی . فقط بو عادت قبیحه بالاخره تعدیلاته اوغرامشدر .

م . شمس‌الدین

اگبیسات

صحائف تنقید

محمد عاکف

صفحات — برنجی کتاب

خسته

— ۲ —

« خسته » شعرینک قیمت بدیعیه‌سنی سوینک ایچون مکتبیلرک روحنده حاصل ایتدیکی تأثیر عظیمی کوسترمک کافیدر صاییم . واقعا محیطک پک موافق اولماسی شعره مرتبه حقیقه‌سندن فضله بر یوکسکلک ویره‌بیلردی ؛ فقط شعر کوزل اولماسه‌یدی ، حتی پک کوزل اولماسه‌یدی ، اونک انشادندن هیجانه کلیه‌جک ، اصلا متأثر اولمایه‌جق محیطده ینه مکتب محیطی ایدی . شعر غایت طبیعی ، بتون معناسیله « حقیقی » بر تصویر تشکیل ایتمه‌سه‌یدی ، ینه مکتبیلرله بوقدر تأثیر ایده‌میه‌جکدی : صوک ایکی بیتک طبیعتدن انحراف اید یویرمش اولماسی درحال « آکلار به‌مادق » تلقیسه مظهر اولمادیکی ؟ اثرک هیئت عمومیه‌سی حقنده مخاطبیلرک شو کوردو کمز فرط تأثیرله‌ده بر فکر قطعی حاصل ایتش اولمقله برابر ینه « خسته » ده‌کی کوزل‌لک‌لری تحلیل ایده‌جکیز . چونکه بوقدر کندیلرینه عائد بر اثر صنعتی بوقدر ای حس ایدن مکتبیلرک ییله او اثر ادبی حقنده‌کی تحلیل‌لندن ینه بعض استفاده‌لر تأمین ایده‌بیلرک ینه قانع : محمد عاکفک بوشعری‌ده « سلمی » منظومه‌سی کی ناصل یاشانلش ایسه او یله یاشادلش بر اثر در : شاعر حلقه‌لی زراعت مکتبنده معلمدر ، مکتب حیاتی پک ای بیلیر . « خسته » سنی خیال‌خانه‌سنده‌کل ، مکتبه بولو یور ، مدیر ایله دو قورک محاوره‌سنی تصور ایت یور ، اونی ایشید یور ، خسته چوجوق معاینه اولنور کن کنیدیسی بالذات حاضر بولو یور ؛

اجراسی ایچون خصوصی معبد ایلك دفعه کستاسب زماننده زردشت طرفندن انشا ایدلشدر . (آتشکده) نامی ویریلن بومعبدلرده صورت دائمه‌ده آتش یاقیلردی . آتشکده محافظلرینک (آذربان‌لرک) وظیفه‌لری آتشک سوخته‌سینه نظارتدن عبارتدی .

قدیم ایرانیلر آتشکده‌لره آز بیکان (dyrée) اسمنی ویریلردی . اک بویوک آز بیکانلر کرمان ولایتنده و مازندران طرفلرنده بولنیور . دی . مازندران ملحقانندن (ساری) بلده‌سنده‌که آتشکده پک زیاده مشهور ایدی .

(بختریه) قطعه‌سنده آذر آبادکان ، آذر برزین ، آذر آبتین ، آذر خزداد ، آذر خزین ، آذر بهرام ، آذر زردشت نامنده یدی‌عدد آتشکده موجود ایدی . فارس ولایتنده اصطخر آباد شهرنده‌کی آتشکده اک مشهور آذر بیکانلر میاننده تعداد اولینیوردی [۱] .

عصر حاضرده ایرانک کرمان ولایتیه هندستانک کجرات شبه جزیره‌سنده برقاج دانه آتشکده موجوددر . هندستانک (دامان) بلده‌سنده هند محوسیلرینک بر آتشکده‌لری واردرکه بوراده بیک ایکیوز کسور سنه‌دنبری هیچ سوئمکسزین آتش یا بمقده‌در ؟ ...

آتشکده داخلنده طرز عبادت شو یوله‌در : آتشکده‌لرده بویوچک برطاش اوزرینه موضوع صاری باقردن معمول برقاب واردر . بوقابک ایچنده صورت دائمه‌ده مقدس (هوم) آغاجیه دیگر آغاجلر و بخورات یاقیلیر [۲] .

زردشتیلر طهارته‌صوک درجه رعایتله مأمور اولدقلرندن آتشکده‌یه کیره‌جک (کبر) اولاکال اعتنا ایله تطهر ایدر ، آغزینی بردلبند ایله اورتر ، آلرینی بزله صارار وکال خشوع ایله قبله مثابه‌سنده تلقی ایدیلن باقر قابده‌کی آتسه توجه و تقرب ایدر ، و (آت هاروان) ک یعنی موبدک دلاتیله زنداوه‌ستاده مندرج مناجاتدن بعضیلرینی برلخن مخصوص اوزره انشاد ایتمه‌ک باشلار . انشای تغنی‌ده رکوع و سجود ایتک اوزره برده رقص یایار . بواشیلر بتدکدن صوکره نذرلر عرض اولنه‌رق دیشاری‌یه چیقیلیر .

(آذربیکان) داخلنده‌کی آتش قضارا سونه‌جک اولورسه ایکی اودونی بربرینه سورتمک صورتیه و یاخود (چاقق) واسطه‌سیله تکرار ایقاد ایدرلر . آتشک کبریت و یا سائر ایله یاقیلیمیه‌رق طرز ابتدائی‌یه مراجعت ایدلسی محوسیلکک احکام دینی‌سندندر . کبریت کی مخترعات جدیددن اولان وسائله مقدس آتشی ایقاد ایتک بدعت قبیحه‌دن معدود اولدینی جهنله شدتله ممنوعدر . فرس‌لر ، قبله‌لری اولان آتشی آغیزلریله اوفله‌مک ویلپازه قوللانمقدن صورت قطعیه‌ده منع ایدلشلردی .

[۱] اصطخر آباد آتشکده سنک ولادت نبویه کیجه‌سی بردنبره سونمش اولدیغنی مورخین روایت ایدیورلر .

[۲] جوامع شریفه‌لرله تکایاده وموتی بولنان محللرده ، عبادتله علاقه‌دار اولان سائر محفللرده عود آغاجی ، بخورات کی شیلر یاقیلیمیه‌سی عادتک اسلامله ایرانیلرله ، روملردن انتقال ایتش اولدیغنده شبهه یوقدر .

قفا بر يوك كسيلوب بوينه ، چوكش باغرى ؛
ايكى دكنك كى يوكشمش اوموزلر يوقارى .

شعريتمك يكرمى اوتوز سنهك صوك دوره تجددنده « ورم » بر موقع
مخصوص احراز ايتشدر . ورمدين بويوك كوچوك برچوق شاعرلر يمز
بحث ايدر ؛ حتى محزونلق ايچون ورم ، بارلاقلى ايچون كوشن تشبى
قدر مبذول اولمشدر ؛ فقط بونلرك هيچ برى اعتقادجه محمد عا كفك
شورم تصويرى قدر حائز اهميت دكلدر . آراسهق اوشعرلر آره سنده
بك كوزلارنى بلكه بوله بيليرز ، يالكز كورورزكه اونلرك هپسندنه -
تعبير حائز ايسه - ورمك « معنويت » ي تصوير ايدلشدر ؛ حال بوكه
محمد عا كف ورمك « ماديت » نى تصويره موفق اولمش : بزه برمتورمده
كوروله بيله جك اوضاع واشكال حزنى دكل ، متورمك كنديسنى ، غيبنى
كوسترييور .

صارى بركلدك اى عدم چيچكى
ايسته مردم سكا ورم ديمكى

ييتنى اوقودوغمز زمان بكنيرز : برمتورمك چهره سنى صارى بركله
بكنرتمك بك كوزل بر تخيل ، صوكره اوكا عدم چيچكى ديمك بك مؤثر ،
غايه لطيف بر تصويردر ؛ فقط بويت هرمتورمه عايد اوله بيلير ، بر
متورمى كوز اوكنه كترمز . ينه عمومى وخصوصى تصويرلر آره سنده
فرقدن بحث ايتك ايتيورم . ايسته محمد عا كفك شوخصوصى تصويرى
صحت و قطعيت اعتباريله برخارقه در . اودرجه ده كه : شوبش بيه بر
« تصويرفنى » دينسه شاين اولور . اطبايه صورولسه امينم كه شو
تصويرى برمتورمك حالته بك موافق بولورلر .

تصويرى تعقيب ايدن معايه بارچه سنى ده غايه طبعيدر ، بك
كوزلدر . شاعر بونده متورمك وجودى بر قاج سوزله كوز اوكنه
كترييور ، التزام اختصار ايدنيور . سيا تصويرندن صوكره برده وجودك
تصويرينه كيرشمه يدي بلكه ده كوزل بر بارچه يازمه يه جقدى . بو
تقدير ايتك اهميتسز بر موفقيت صنعتكارانه دكلدر . بو موفقيتى بك
قولاي برشى ده ظن ايمه مى : شعرده التزام اختصار ايتك ، تطوبله
دوشمكدن كوچ اولور . محمد عا كفك باشقه منظومه لرى تحليل ايدر كن
ناصل هر زمان احراز منقحيت ايدمه ديكى كوره جكز .

خسته اوطه دن چقنيجه مدير ايله دوقنورك آره سنده جريان ايدن
مصاحبه تمام موضوعه موافقد . بومكالمه ايله موضوع شعرهايت بولويور ،
ارتق سويلنه جك برسوز قالميور . ايسته خسته نك مکتبدن چيقارماسنه قرار
ويرلدى . ارتق باشقه نه سويلنيله بيلير ؛ اولسه اولسه شعره بر نتيجه ويرمك اثرى
برحسن خاتمه ايله نتويج ايتك ايچون خسته نك مکتبدن ناصل چيقارلدينى
تصوير اولنور ، يعنى صوك بارچه يازيلير : بيجاره متورمك
ارقاداشلرى يوزنى كوزنى اوپرلر ، اونى بر عربيه قورلر ، مکتبدن
كوندريرلر ... لکن شاعر هيچ ده بويله دوشومشمش ، او موضوعنى
بوتون قدرت ابداعيه سيله احاطه ايتش : متورمى هيچ بلكه نيامديكى
حاله بردن بره تکرار كوز اوكنه كترييور . چونكه ورمك « ماديت » ن

متورمك خيرچينلقلرى كورويور . وقعه خيل دكلدر واوله ماز . بو حاله
شاعرك درعه ده ايدم جكى وظيفه حد ذاتنده برلوحه الم ، برشعرذى حيات
اولان « وقعه خارجيه » نى كندى وجداننده حاصل ايتديكى بوتون
تأثيرات ايله تصوير ايتكدن عبارتدر . عجب شاعر بونده موفق اوله -
بيلشمى ؟ اودرجه لده احراز موفقيت ايتش كه خسته شعرينه اشعار
عثمانيه نك اك كوزلارندن برى ديمكه تردد ايتيمه جكم :

مكتبده برخسته چوجوق بولونديوغنى مدير ايله طبيك محاوره سندن
آ كلايورز . بونده فضله ، اكسيك برسوز يوق . لکن خسته نك خسته لى
نهر ؟ محاوره دن بوده آ كلاشيلور ، شوقدر كه قاره خسته لق حقدنه
بر فكر قطعى ويره جك درجه ده دكل ، اونى شهيه دوشوره جك ،
« بوخسته چوجوق برمتورم اولمالى » ديديره جك قدر آ كلاشيلور .
چونكه شاعر بالذات كوردو كى متورمى قاره كوستره جكدر ، بونى التزام
ايتش ، ايلك محاوره ايله قارنى كوستره جكى لوحه فجاعتك تماشا سنه
حاضر لامش بولنيور . ديركن مدير « چاغيرك خسته نى كلين » امرى
ويريور ، خسته ده :

قايينك برده سنى
آچهرق كيردى اواننده دوزلتوب فنى
براوزون بويلو چوجوق لکن اوپر لوحه ايدى
اويله برلوحه رقت كه اونوتام ايدى .

سوزلرى اوقونجه اوطه يه كيرمش اوليور .

شعرده بر تصويرك شرائط موفقيتى نهر ؟ برلوحه ترسيم اولنور كن
اشياى خارجيه نك ، مشهوداتك هانكيلى اختيار و قبول اولنهرق اولوحه ده
ياشاييلير ، هانكيلى نظر اعتباره آلماز ؟ بونلردن ينه ايلريده بحث
ايدم جكز ؛ محمد عا كفك تصويرلر نده حكمت بدايعه كوره معين اولان
دستورلر نه قدر متابعت ايدم بيلديكى وبقوانين طبيعده دن نه زمانلر
انحراف ايتديكى ده ينه ايلريده شاعرك هويت مخصوصه سنى تدقيق
ايدركن كوستره جكز . شمدليك شوقدر جق سويليم : خسته نك اوطه يه
كيركن فنى دوزلنديكى يازمق مکتب حياتى ، مکتب تربيه سنى كوز
اوكنه كتيرمك ايچون بك استادانه بر موفقيتدر . بو ، ماهر بر رسامك
لوحه سنده اك جان آله جق نقطه نى بر فريچه ضربه سيله كوسترمسنه بكنر .
بويله بر موفقيتك حاصل ايدم بيله جكى تأثير مخصوصى ده يوقا ريدم بيان
ايتش ايدك .

شمدى شاعرك اونوده ماديني لوحه رقتى كوروكز ، بوراده تکرار
يازمقدن كنديمى آله ماديم شوبش ييتى بركره دها اوقويكز :

رنكى اوچش يوزينك ، كوزلرى چوكش اجبرى ؛
الماقفلر ايكي باشدن چيقيورمش ايلرى .
اوشاقاقلر كوچهرك جبهه نى ياندن صيغمش ؛
فيلامش آلنى ، طامارلده برابر چيغمش ؛
بت بكنر كول كى اولش اوچهرق نور شباب ،
اوياناقلر ايكي صولفون كلدونمش ، بى تاب ؛
اودوداقلر موراروب قاولامش ارتق دريسى
اوزامش صاچ كى كيريكارينك هر بريسى ؛

— یوق یوق ، بی تا

کوتور استانبوله بریده براق که غربا
— کیمه نك اونلره آلدیرمادی بی برصیره ده -
اوزانوب اوله یه برشینته بولورلر اوراده !

بارچه سی ارقاداشلرینک قولنه کیره رک کندیسنی الی الابد مکتبندن
آیره جق ، بلکه ده خوابگاه ابدیسنه کوتوره جک عربیه کیرن خسته
چوجو غک لسانندن طویولیور ! اوحالده بولونان بریچاره ، برنیم مرده
غربا خسته خانه سنه کیده جک بی بویه چتره فیل برافاده ایله ناصل سوبلر ؟
بوغرابت التزام ایدیله جک خسته نك عربیه قدر کوتورولدیکی ،
یراشدیرلیدیکی نظماً سولنلسه ده شعره « عربیه نك ایچندن برس
طویولدی « معناسی مفید و غایت طبیعی برافاده نظمیله ایله نهایت ویریله رک
بوافاده نثراً « غربا خسته خانه سنه ! » سوزلری علاوه ایدیلویرسه یدی
عجبا ده ائی اولماز میدی ؟ صانیرم که اوزمان شرغایت طبیعی اولوردی .
حتی بر منظومه نك صوکنه ایکی اوج کله ده نثر علاوه اولنه بیله جکی
کوستریله رک شعرک ممتازیت مخصوصه سی کی نظم ده بر « اوریشنالیته »
احراز ایلش بولونوردی .

بواساسلی قصوری کوردکن صوکره نظمده شایان تقید و مؤاخذه
دها برایکی نقطه بوله بیلیرز .

برنجی مکالمه بارچه سنده راحت ایله یات قافیه سی - راحت کله سی
دها اول کلدیکی ایچون عربی شیوه سیله اوقونه بیلدیکندن - خوش
دوشمه مش .

معاینه قسمنده دو قوتور قوده این یازیم دیور ، صوکرده آرسنیک
جبلری ویرلسنی اجزاجیه سویله جکندن بحث ایدیور . عجبا آرسنیک
جبلری ده یازمه ازمیدی ؟ صاقین « اجزاجی ویر » برنجی مصراعک
صوکنده کی « ایدر » لفظنه قافیه اولمق ایچون یازیلویرمش اولماسین ؟
- سوزیکز طوغری مدیر بک ، نه یاپوپ یاغالی ، تک
بوچوجوق کیتیلیدر چونکه باشارسه بک بک

بیتمده کورولن تک لفظی بیلیم اوقدر شیوه مزه موافق اوله رق یاز -
لمشیدر ؟ بویتی تعقیب ایدن بیتک « اولور ، مغدور » قافیه لری ده
خوش دکل . خسته نك سوزلرنده طبیعتی مغل عد اولونه بیله جک شو
مصراع وار :

اونی چالقاندینی خیرانلر ایچندن چکه جک

بومصراعدن صوکره کلن بیتک « اولوم ، کوم » قافیه لری ده هیچ ائی
دکل : قافیه نك سمعی اولدوغنی قبول ایدن برناظم بونی ناصل تجویز
ایده بیلیر ؟

کاشکی « خسته » منظومه سنک یوقاریده کوستردیکمز اساسلی قصوری
اولماسه یدی ده بویه اوافق تفک نقیصه لری دها زیاده بیله کورلسه یدی !
بوجدأ فوق العاده نظمک اوتسه بریسنه دوشن به نکلر ، سروسیمینلره
بوغولش عمانلره سحابپارلردن عاکس کولکه جکار کی قالیور !

علی اکرم

نامل تصویر ایتش ایسه « معنویت » نیده اوله تصویر ایتک ایستور .
بوراده شاعرک متصودی اولان « معنویت » ینه بر « معنویت شعریه »
دکل ، بلکه بر معنویت فنیه : متورملر غایت عصبی ، بک زیاده خرچین
اولورلر ، زمان اولورکه اک سودیکلرینه بیله حقارتلر یاغدیرلر .
اونلری هیچ برشیه نمون ایتک ، نه یاپلسه ، نه سولنلسه حدت و شدتلرینه
نهایت ویرمک قابل اوله ماز . حتی اطبا نظرنده ورمک اعراضندن
بری ده بو حال عصبیتدر . فقط بیچاره لرک بوخیرچینلقلری ، بوشدتلری
چوق زمان دوام ایده مز . اعصابده حصوله کلن اویلا نچی غلیان شدت
وجودده کی ضعف کلینک تأثیریه متورمک چهره سی کی صولیورر ،
بک چاق سوز ! خسته ده بر سکوت نادمانه ، بر تسلیمیت کامله آتاری
کورونور . آه بو انحطاط قوا ، بو سقوط روح نه قدر آجیق لیدر !
ایشده محمد عاکف متورملرده کی شو اعراض روحیه یی یاقیندن تدقیق
ایتش ، قلب حساسی جریحه دار تأثرات اوله رق زه کوردیکی یازیور ،
زه ورمک « معنویت فنیه » سنی شعرک « قدرت ابداعیه سی » ایله
کوستریور . اورته ده بر متورمی دکل ، اک صحیح البیه بر کنجی بیله
بک زیاده اضطرابلره دوشوره جک ، عادتا چیلغلقلرینه بادی اوله جق
بر حادثه ده وار . اوکنجی مکتبندن چیقاریورلر ، حیات معنویه سنی
طوردوره جقلر . آرتق نه یاپلسه ، نه قدر خیرچینلق ایتسه معذوردر .
متورمده ایسه بو غلیان حسیات بالطبع مضاعف اولور . دیمک که طبیعی
اولقله برابر جائز ممتازیت بر شعر موضوعی انحق بوقدر انتخاب اولونه بیلیر .
هم طبیعی ، هم « اوریشنالی » اوله بیلیمکده شعرده منتهای مراتب موفقیقدر .
بو نقطه نظرندن دوشونیلورسه دینیه بیلیر که محمد عاکفک « خسته »
منظومه سی شعرلرینک اک کوزلیدر . فائده اجتماعیه اعتباریه ده « خسته »
شعری « توکوروک » منظومه سندن صوکره عاکفک اک یوکسک اثریدر :
او منظومه بوتون ملتی اغلاده جقسه ، بوشعده بوتون مکتبیلری اغلاده جق ،
خصوصیه بوتون شاعرلری حیران ایدوب طوره جق در !

« خسته » بی نظم نقطه نظرندن تدقیق ایتک ایسته مزدم : بوقدر
ممتاز و مستثنای بر شعرده نقائص صنعت ناصل بولونه بیلیر ؟ حیفا که
« خسته » نك بجه بیوک برقصوری وار : صوکی . صنفده اوقودوغم
زمان طلبه نك اکلشلمایور حکمنه مظهر اولان بواتها حقیقه بک غیر
طبیعیدر : شاعر متورمی غربا خسته خانه سنه کوندرمک ایستور ، دها
طوغروسی اونی حلقه لی زراعت مکتبندن غربا خسته خانه سنه کوندر -
مشلر ، وقعه یی عیناً حکایه ایتک املنه دوشیور ، « غربا خسته خانه سی »
شاعرک اختیار ایتدیکی « فعلاتن » وزننه کیرر ، صیغار شیلردن دکل ،
یا لکز « غربا » کله سنی آله رق خسته خانه نی کیمسه سزلره تخصیص
اولونمش بر محل موت اولمق اوزره اکلامغه قالدیشیور . بو التزام شاعرک
کندی سوزلریله حکایه ایدلش اولسه یدی بیله بک غربب اولوردی ،
حال بوکه :